

слободан и да по томе може да ужива сва права и привилегије које произилазе из природног закона, а такође по природи има и право да брани оно што му припада – слободу, живот, својину, своја добра. Но, како се показало да је боље да се та права штите путем државе а не од појединца, то се и установљава држава путем друштвеног уговора да би штитила та права. Ако она (држава), то не ради онако како треба, и од ње се треба заштитити тако што ће јој сама заједница одузети та овлашћења и вратити их људима који имају природну власт да та своја права и бране. И Русо је тврдио да је човек слободан, ван сваке власти (производ природног стања), само што има ту несрећу да је свуда у оковима. Његова природна слобода не допушта никакву власт, никакво покораване сили. Природно стање је противно друштвеном стању у коме влада организована власт и заповедање које спутава и поништава људску слободу. На први поглед изгледа да је немогуће помирити природна права човека с државом и њеном влашћу. Но, тај проблем, по Русоу, може да се реши таквом организацијом државне власти која претпоставља друштвени уговор који би бранио и штитио свом заједничком снагом личност и добра сваког члана друштва и кроз који би свако, удружен са свима, ипак слушао само себе и тако остао слободан као и пре.

Иако су оваква природноправна учења (па и сама школа природног права) данас напуштена јер нико није доказао да су та природна права икад настала и постојала, она су имала далекосежан значај и огроман утицај на развитак буржоаских схватања људских права и слобода. Та идеја о правима која су света и неотуђива постала је инспирација и водиља грађанске класе и њена привлачна револуционарна парола која је нашла место и у првим буржоаским декларацијама (и уставима) о правима човека и грађанина.

4. РЕВОЛУЦИЈЕ И ЊИХОВЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ О ПРАВИМА ЧОВЕКА И ГРАЂАНИНА

Прве велике револуције су биле инспирација и првих великих аката, повеља о људским слободама и правима. Револуције су у ствари и вођене у име освајања и признавања права, слобода и једнакости па је и природно што су остале упамћене по својим декларацијама које су садржавале и одредбе о оствареним људским правима и слободама. Револуције су свуда значиле ослобођење од стечених привилегија и повластица; раскид са апсолутизмом, феудалном ограниченошћу и искључивошћу, па су и биле